

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

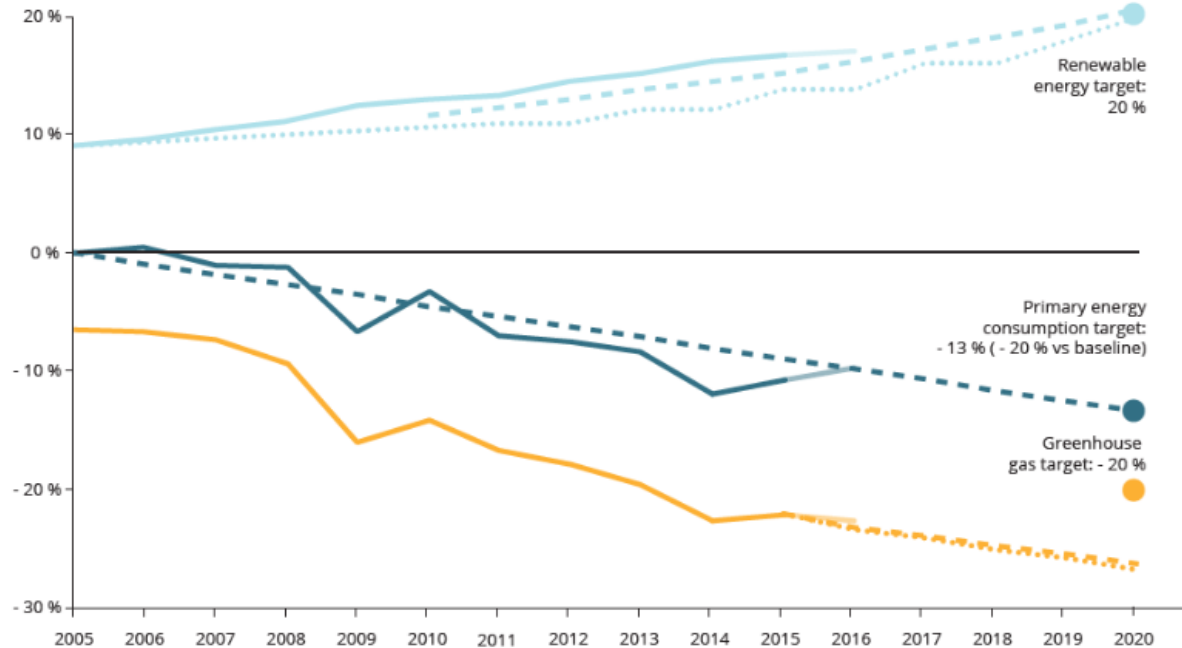
Αποσυναρμολογώντας τους μετασχηματισμούς παροχής-ενέργειας στα μικρά υδροηλεκτρικά έργα: από την αντίστροφη μηχανική στην εκτίμηση της αβεβαιότητας και τη βαθμονόμηση

ΣΑΚΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Επιβλέπων: Ευστρατιάδης Ανδρέας,
Επίκουρος Καθηγητής, Ε.Μ.Π.

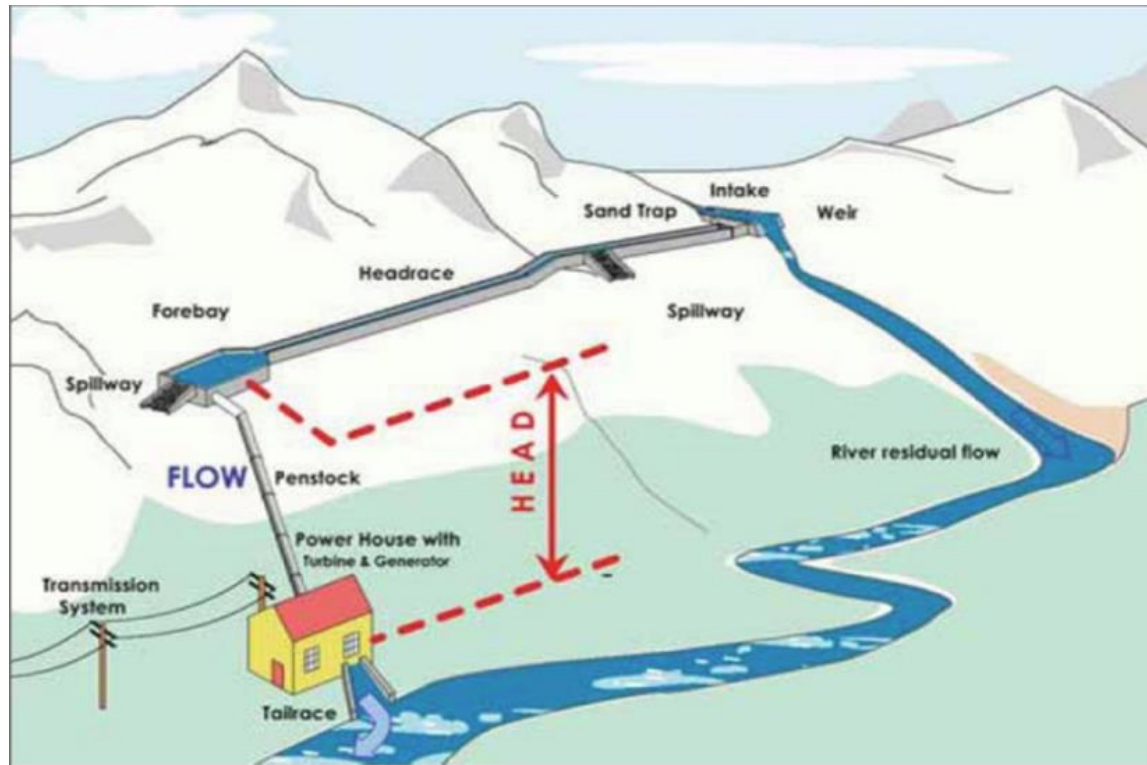
Κίνητρα

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ενεργειακή πολιτική, με στόχο την αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας της Ε.Ε. Ενδεικτικά, με βάση την συμφωνία «20-20-20», μια σειρά μέτρων υιοθετήθηκαν από τα κράτη-μέλη με στόχο:
  - Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.
  - Αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ).
  - Μείωση στη χρήση της πρωτογενούς ενέργειας.
- Η απεξάρτηση από τον λιγνίτη και η στροφή στις ΑΠΕ καθιστούν αναγκαία την μεγιστοποίηση της απόδοσης και διαχείρισης των υφιστάμενων υδροηλεκτρικών έργων.

Μικρά υδροηλεκτρικά έργα (εκτροπής): τυπική διάταξη και ιδιαιτερότητες

- ❑ Μικρά υδροηλεκτρικά έργα (ΜΥΗΕ) → Εγκατεστημένη ισχύς κάτω των 15 MW
- ❑ Τα ΜΥΗΕ εκμεταλλεύονται μόνο τη ροή του ποταμού και τη διαφορά υψομέτρου που δημιουργεί το φυσικό ανάγλυφο για να παράγουν ενέργεια.

Διατύπωση του προβλήματος

- ❑ Όταν δεν υπάρχει αποθήκευση νερού, η παραγωγή ενέργειας μέσω των υδροστροβίλων είναι μη γραμμικός μετασχηματισμός της ροής του ποταμού.
- ❑ Διερευνώνται **τρεις εκδοχές** αυτού του μετασχηματισμού:
  - **Ευθεία διατύπωση**, ήτοι εκτίμηση της παραγόμενης ενέργειας για δεδομένη παροχή και γνωστά τεχνικά χαρακτηριστικά του ΜΥΗΕ.
  - **Αντίστροφη διατύπωση**, ήτοι εκτίμηση της παροχής από δεδομένα ενέργειας, και για γνωστά τεχνικά χαρακτηριστικά του ΜΥΗΕ.
  - Εκτίμηση τεχνικών μεγεθών (παράμετροι) του ΜΥΗΕ μέσω **βαθμονόμησης**, με βάση γνωστά δεδομένα ενέργειας και παροχής.
- ❑ Η ανάκτηση της χρονοσειράς παροχής του υδατορεύματος από δεδομένα ενέργειας καλείται ως το **αντίστροφο πρόβλημα της υδροηλεκτρικής ενέργειας** και είναι το επίκεντρο αυτής της εργασίας.

Σημείωση: Κάθε ΜΥΗΕ αποτελεί, στην πραγματικότητα, μια **δυνητική θέση υδρομετρικού σταθμού**. Αν μπορούμε να εξάγουμε παροχές από δεδομένα ενέργειας, μπορούμε να εμπλουτίσουμε σημαντικά την υδρομετρική μας πληροφορία!

Αντικείμενο μελέτης

- ❑ Μοντελοποίηση της λειτουργίας μικρών υδροηλεκτρικών έργων υπό καθεστώς αβεβαιότητας.
- ❑ Το μοντέλο δέχεται δεδομένα παραγωγής ενέργειας και εξάγει την παροχή του υδατορεύματος, ποσοτικοποιώντας την αβεβαιότητα που προέρχεται από:
  - Τα σφάλματα στην ενέργεια που καταγράφηκε.
  - Τις εσωτερικές διεργασίες και χαρακτηριστικά του συστήματος, όπως είναι οι καμπύλες απόδοσης των στροβίλων.
- ❑ Το πρόβλημα της αντίστροφης μοντελοποίησης περιλαμβάνει **τρεις περιοχές ροής**:
  - **Χαμηλές ροές**, κάτω από την ελάχιστη παροχή λειτουργίας των στροβίλων, για την οποία δεν υπάρχει παραγωγή ενέργειας.
  - **Ενδιάμεσες ροές**, οι οποίες υπολογίζονται άμεσα με βάση τα παρατηρημένα δεδομένα υδροηλεκτρικής ενέργειας.
  - **Υψηλές ροές**, που υπερβαίνουν την ονομαστική παροχή λειτουργίας των στροβίλων.

Το ευθύ πρόβλημα: από την παροχή στην ενέργεια

- ❑ Τα απαραίτητα δεδομένα για την επίλυση του προβλήματος υπολογισμού της ενέργειας που παράγεται από μικρά υδροηλεκτρικά έργα (γενικότερα, έργα χωρίς ταμίευση) είναι:
  - Παροχή ποταμού στη θέση υδροληψίας, Q_{in} .
  - Ύψος πτώσης, H (πρακτικά σταθερό, όταν η υψομετρική διαφορά μεταξύ υδροληψίας και σταθμού παραγωγής είναι μεγάλη).
  - Βαθμός απόδοσης, η , του συστήματος, που είναι συνάρτηση της παροχής.
  - Μέγιστη παροχή που μπορεί να περάσει από τους στρόβιλους (ονομαστική παροχή), Q_{max} .
  - Ελάχιστη παροχή για παραγωγή ενέργειας, Q_{min} , η οποία εξαρτάται από τον τύπο των στρόβιλων και είναι το 10-30% της ονομαστικής.
- ❑ Για τα παραπάνω δεδομένα, η ισχύς που παράγει το σύστημα είναι:

$$P = \gamma \eta Q_T H_n$$

όπου Q_T η παροχή που διέρχεται από τους στρόβιλους.

- ❑ Τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα λειτουργούν σε ένα εύρος παροχών (Q_{min} , Q_{max}), επομένως ο βαθμός απόδοσης έχει διακυμάνσεις (αν υπήρχε δυνατότητα ταμίευσης, άρα και ελέγχου της παροχής, οι στρόβιλοι θα λειτουργούσαν με σταθερό η).

Το αντίστροφο πρόβλημα: από την ενέργεια στην παροχή

- Για δεδομένη ενέργεια η παροχή εκφράζεται μέσω της αντίστροφης σχέσης:

$$Q_T = \frac{P}{\gamma \eta(Q_T) H_n(Q_T)}$$

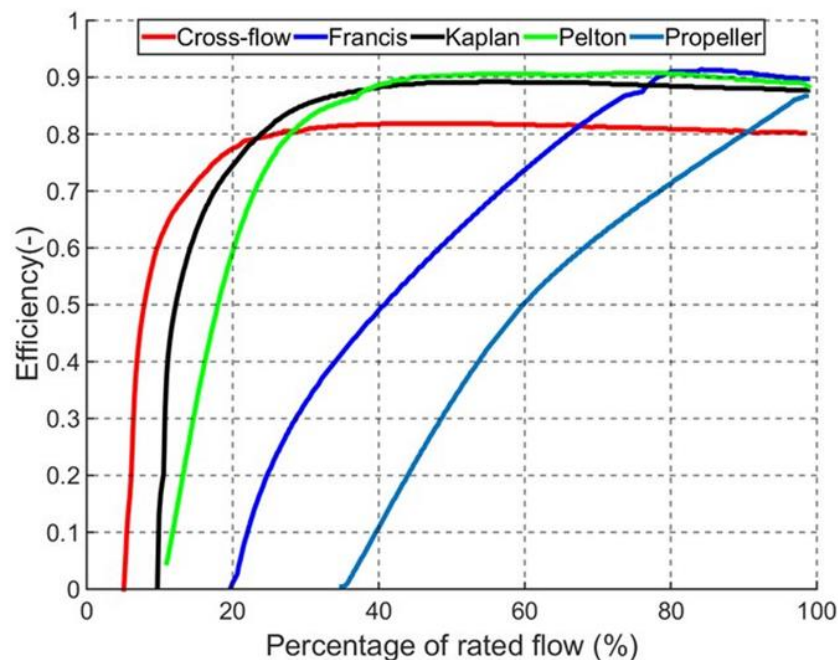
- Η άγνωστη παροχή Q_T που περνάει από τους στρόβιλους μπορεί να εκτιμηθεί μέσω ενός **επαναληπτικού αριθμητικού σχήματος**.
- **Σημείωση**: Η παραπάνω σχέση είναι **μη γραμμική** καθώς ο βαθμός απόδοσης και το καθαρό ύψος πτώσης εξαρτώνται από την παροχή.
- Δεδομένου ότι οι στρόβιλοι λειτουργούν μόνο στο εύρος $Q_{min} \leq Q_T \leq Q_{max}$ προκύπτουν οι εξής περιπτώσεις:
  - Αν $P = 0$ τότε $Q_T \leq Q_{min}$ και $Q_{in} \leq Q_{min}$.
  - Αν $P = P_{max}$ τότε $Q_T = Q_{max}$ και $Q_{in} \geq Q_{max}$ (ο βαθμός απόδοσης μεγιστοποιείται και το σύστημα λειτουργεί με την ονομαστική παροχή).
  - Αν $0 < P < P_{max}$, τότε $Q_{in} = Q_T$.

Συμπέρασμα: Η αντίστροφη σχέση δεν οδηγεί σε **μονοσήμαντη αναπαραγωγή** της ανάντη παροχής και μεταφέρει στην εκτιμώμενη παροχή τις **αβεβαιότητες** τόσο των δεδομένων ενέργειας όσο και των εσωτερικών διεργασιών του συστήματος της.

Βαθμός απόδοσης συστήματος

- ❑ Η καμπύλη απόδοσης ενός στροβίλου εκφράζεται συνήθως ως **νομογράφημα** συναρτήσει του ποσοστού παροχής, Q_T/Q_{max} .
- ❑ Τα νομογραφήματα παρέχονται από τον κατασκευαστή και λαμβάνονται με βάση ένα μοντέλο υπό κλίμακα. Δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να διατηρηθεί η δυναμική, γεωμετρική και κινηματική ομοιότητα μεταξύ του μοντέλου και του πρωτοτύπου, δεν είναι επίσης δυνατό να παραχθεί με ακρίβεια η καμπύλη απόδοσης.
- ❑ Οι στρόβιλοι Pelton, Crossflow και Kaplan διατηρούν υψηλή απόδοση ακόμα και όταν λειτουργούν κάτω από την παροχή σχεδιασμού. Αντίθετα, η απόδοση των στροβίλων τύπου Francis μειώνεται απότομα όσο απομακρύνεται από την ονομαστική παροχή.

Συμπέρασμα: Η σχέση παροχής - βαθμού απόδοσης στα ΜΥΗΕ αποτελεί ταυτόχρονη πηγή **μη γραμμικότητας** και **αβεβαιότητας**.

Αναλυτική σχέση έκφρασης βαθμού απόδοσης συστήματος

- Η σχέση παροχής - βαθμού απόδοσης μπορεί να προσεγγιστεί πολύ καλά από την παρακάτω αναλυτική σχέση, η οποία προήλθε από την κατανομή Kumaraswamy:

$$\eta = \eta_{min} + \left(1 - \left(1 - \left(\frac{Q - Q_{min}}{Q_{max} - Q_{min}} \right)^a \right)^b \right) (\eta_{max} - \eta_{min})$$

- Η εξίσωση χρησιμοποιεί τα δύο όρια παροχών, Q_{min} και Q_{max} , τα άνω και κάτω όρια του βαθμού απόδοσης, η_{min} και η_{max} , καθώς και δύο παραμέτρους σχήματος a και b .
- Η έκφραση είναι στην πραγματικότητα **τετραπαραμετρική** διότι για δεδομένη εγκαταστημένη ισχύ P έχουμε:

$$Q_{max} = \frac{P}{\gamma \eta_{max} H_n(Q_{max})}$$
$$Q_{min} = \frac{P}{\gamma \eta_{min} H_n(Q_{min})}$$

Συμπέρασμα: Ρυθμίζοντας τις παραμέτρους, μπορούμε να προσαρμόσουμε το μοντέλο σε οποιαδήποτε εμπειρική καμπύλη και, συνακόλουθα, να διατυπώσουμε την εξαγωγή των καμπυλών απόδοσης από δεδομένα ισχύος και ροής ως **πρόβλημα βαθμονόμησης**.

Εκτίμηση χρονοσειράς παροχής στροβίλων από δεδομένα παραγωγής ενέργειας: Ντετερμινιστική και στοχαστική προσέγγιση

---

1. Υπολογισμός διερχόμενης παροχής στροβίλων για κάθε χρονικό βήμα $t = 1, \dots, n$, χρησιμοποιώντας την **αντίστροφη ντετερμινιστική σχέση**:

$$Q_t = f(P_t)$$

3. Διατύπωση στοχαστικού μοντέλου για κάθε τύπο σφάλματος, που αναπαράγει τα στατιστικά χαρακτηριστικά της αντίστοιχης χρονοσειράς σφαλμάτων.

5. Παραγωγή σεναρίων παροχής για κάθε πραγματοποίηση $j = 1, \dots, m$:

$$Q_{t,j} = f(P_t) + w_{t,j}$$

2. Εκτίμηση σφάλματος μεταξύ παροχής μοντέλου και παρατηρημένης, ελέγχοντας τρεις εκφράσεις:

$$w_t = Q_{T,t} - Q_{obs,t}$$

$$w_t = \frac{Q_{T,t} - Q_{obs,t}}{Q_{obs,t}}$$

$$w_t = \ln(Q_{T,t}) - \ln(Q_{obs,t})$$

4. Γέννηση m πραγματοποιήσεων συνθετικών σφαλμάτων μήκους n .
6. Εμπειρική εκτίμηση διαμέσου και ορίων εμπιστοσύνης για κάθε χρονικό βήμα t με βάση το αντίστοιχο δείγμα συνθετικών παροχών $Q_{t,j}$.

Στοχαστική μοντελοποίηση σφαλμάτων

Για την αναπαράσταση και τη σύνθεση του σφάλματος του μοντέλου w_t χρησιμοποιείται το μοντέλο πρώτης τάξης, AR(1) :

$$w_t = \varphi w_{t-1} + z_t$$

όπου w_t είναι το σφάλμα της παροχής με μέση τιμή μ , τυπική απόκλιση σ , ασυμμετρία γ , και πρώτης τάξης συντελεστή αυτοσυσχέτισης ρ , $\rho = \varphi$ και z_t ονομάζεται λευκός θόρυβος με μέση τιμή μ_z , τυπική απόκλιση σ_z και συντελεστή ασυμμετρίας γ_z

Τα στατιστικά χαρακτηριστικά του λευκού θορύβου z_t σχετίζονται με το σφάλμα w_t ως:

$$\mu_z = \mu_w (1 - \varphi) \qquad \sigma_z = \sigma_w \sqrt{1 - \varphi^2} \qquad \gamma_z = \gamma_w \frac{1 - \varphi^3}{(1 - \varphi^2)^{3/2}}$$

Υποθέτουμε ότι ο λευκός θόρυβος ακολουθεί μία τριπαραμετρική Γάμμα κατανομή:

$$f_x(x) = \frac{\lambda^\kappa}{\Gamma(\kappa)} (x - c)^{\kappa-1} e^{-\lambda(x-c)}$$

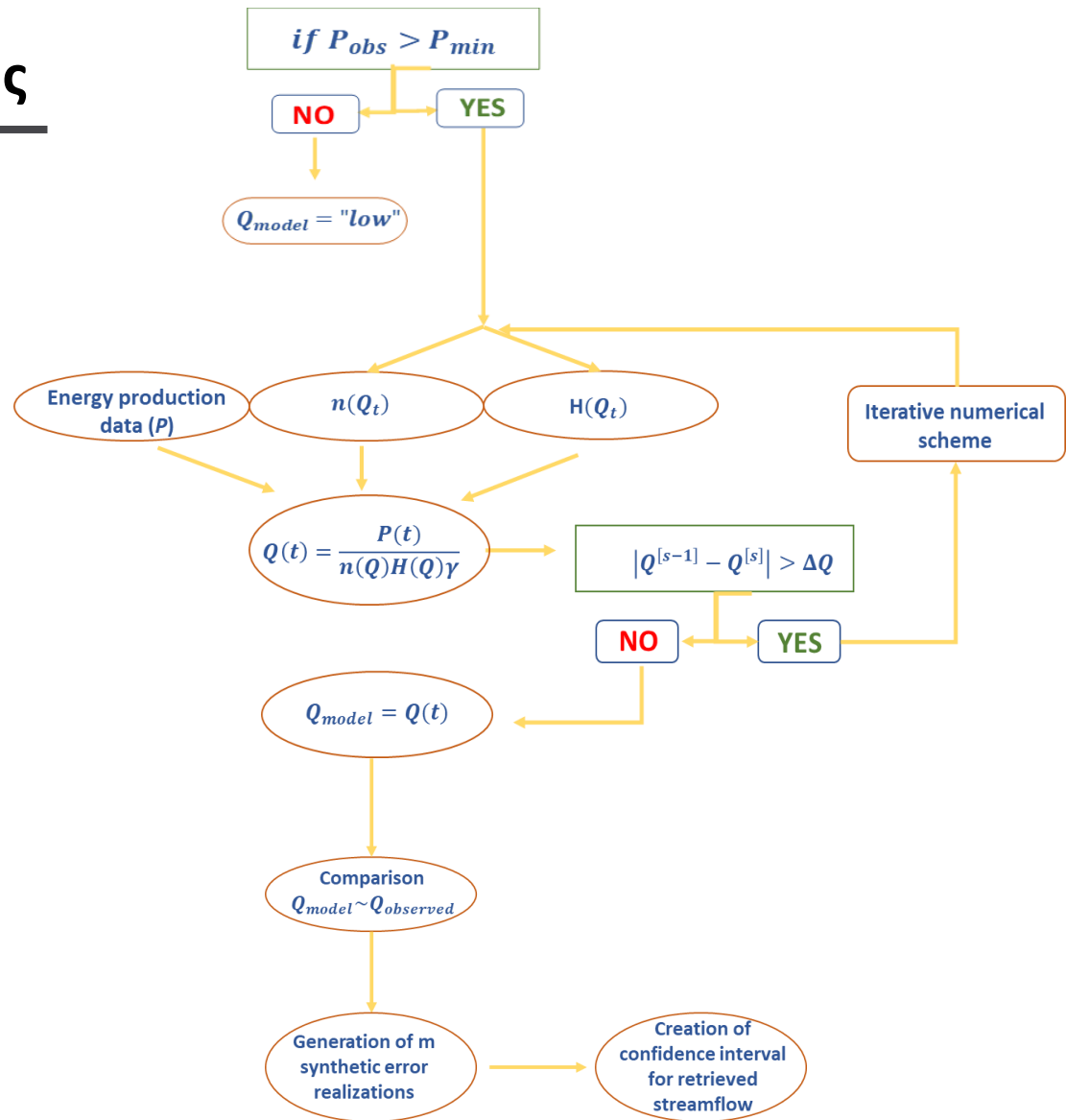
όπου κ , λ και c είναι συντελεστές σχήματος, οι οποίοι εκτιμώνται ως εξής:

$$\kappa = \frac{4}{\gamma_z^2} \qquad \lambda = \frac{\sqrt{\kappa}}{\sigma_z} \qquad c = \mu_z - \kappa/\lambda$$

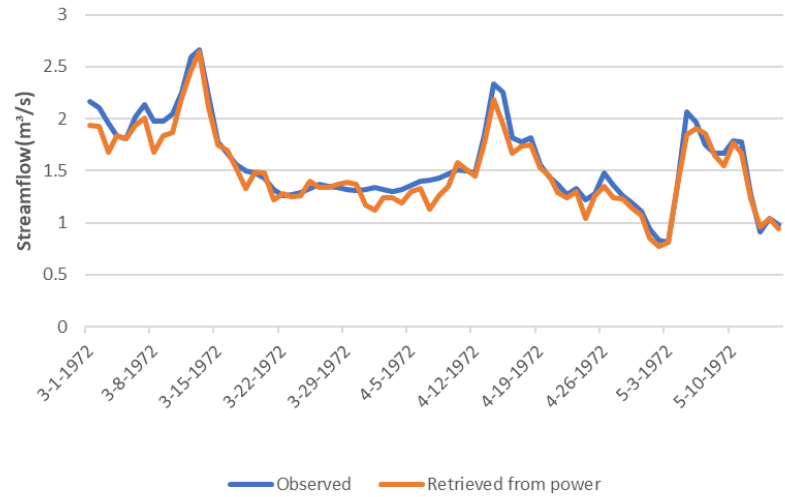
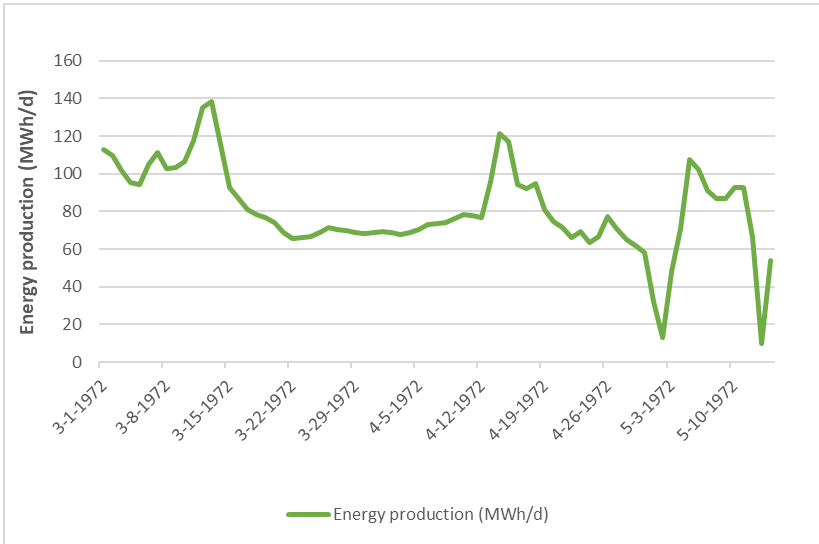
Διάγραμμα ροής αντίστροφου προβλήματος

```

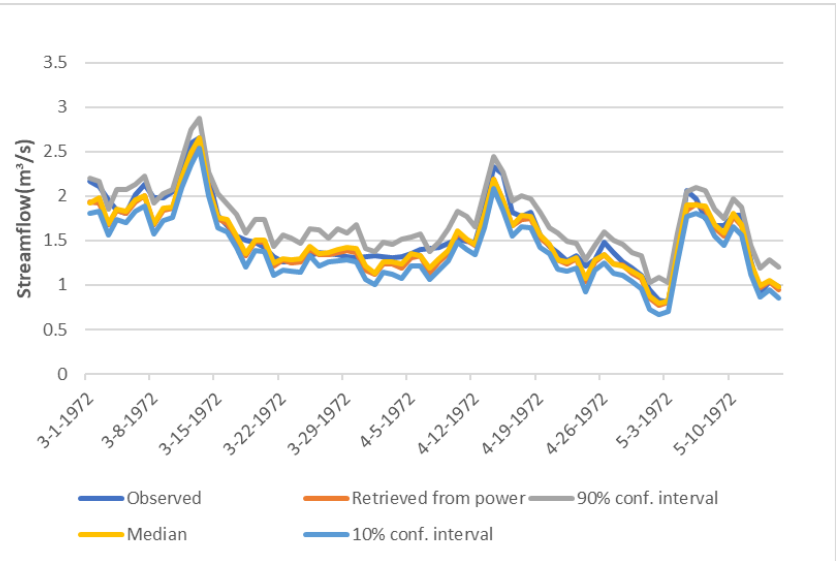
for k=1:hours
    Eep=Ehourdata(k);
    if Eep>I1
        de=E(1)-Ehourdata(k);
        t=2;
        while abs(de)>=error
            Hf=energy_loss_eik(q,D,e,L);
            kt=2;
            V=q/A;
            Ht=kt*(V^2)/2/g;
            H(t)=Hol-Hf-Ht;
            n=coef_francis_eik(q);
            Q(t)=Ehourdata(k)/(g*n*H(t));
            q=Q(t);
            dQ=Q(t)-Q(t-1);
            Qdok(1)=Q(t);
            Hdok(1)=H(t);
            s=2;
            if abs(dQ)>=0.05
                n=coef_francis_eik(q);
                Hf=energy_loss_eik(q,D,e,L);
                kt=2;
                V=q/A;
                Ht=kt*(V^2)/2/g;
                Hdok(s)=Hol-Hf-Ht;
                Qdok(s)=Eep/(g*n*Hdok(s));
                dQ=Qdok(s)-Qdok(s-1);
                H(t)=Hdok(s);
                Q(t)=Qdok(s);
            end
        end
    end
end
    
```


Ντετερμινιστική
προσέγγιση

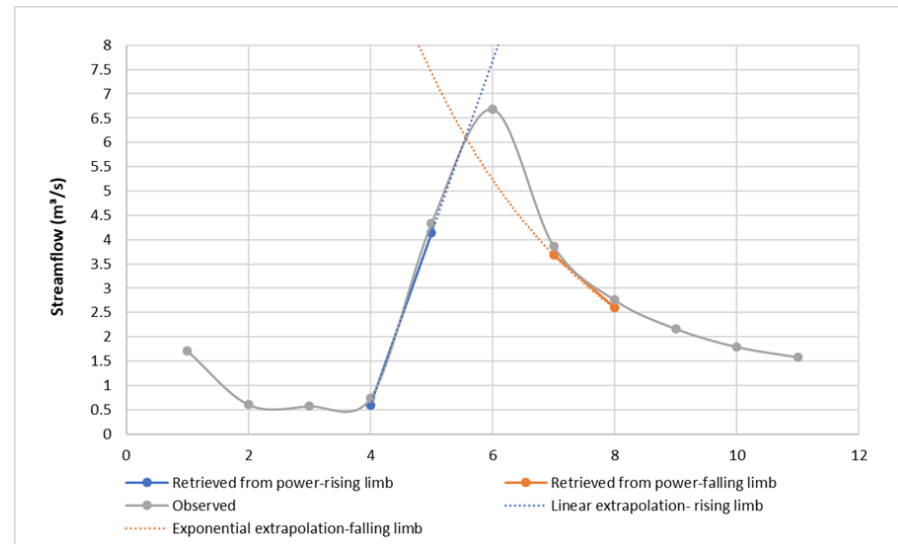
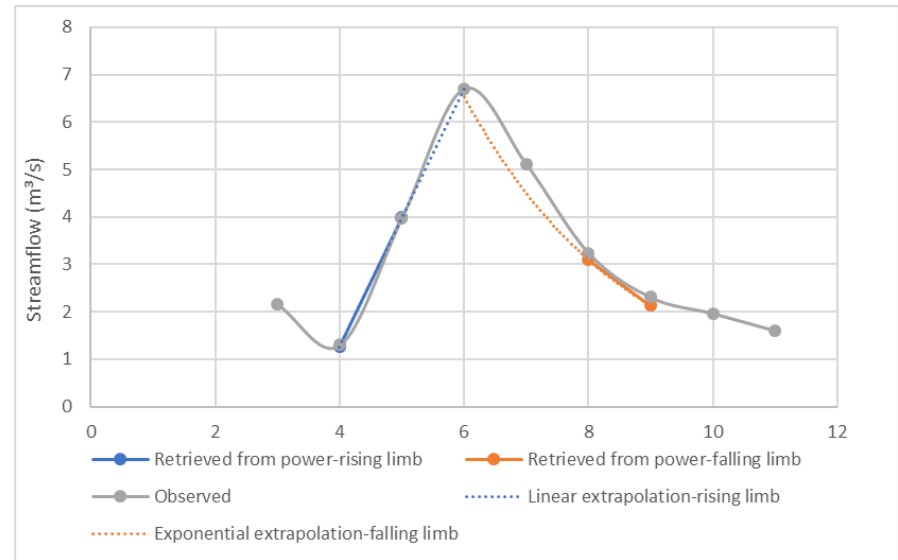

Στοχαστική
προσέγγιση

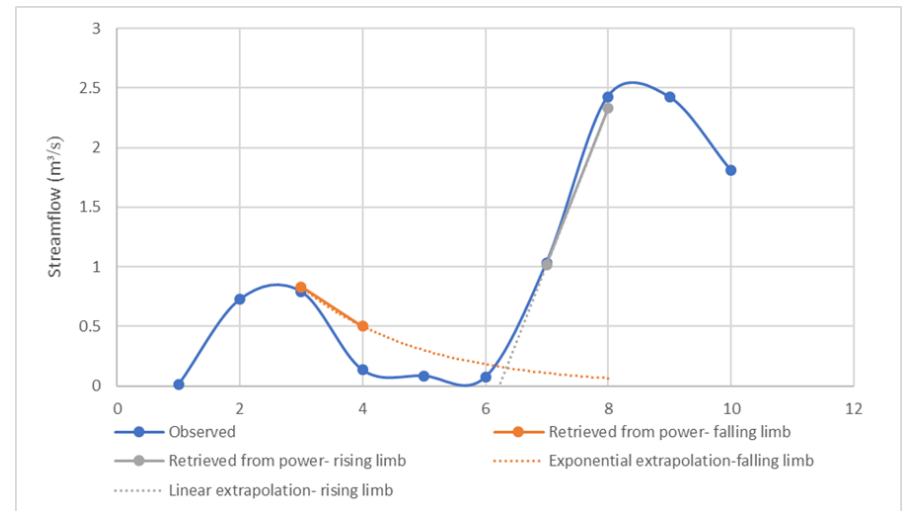
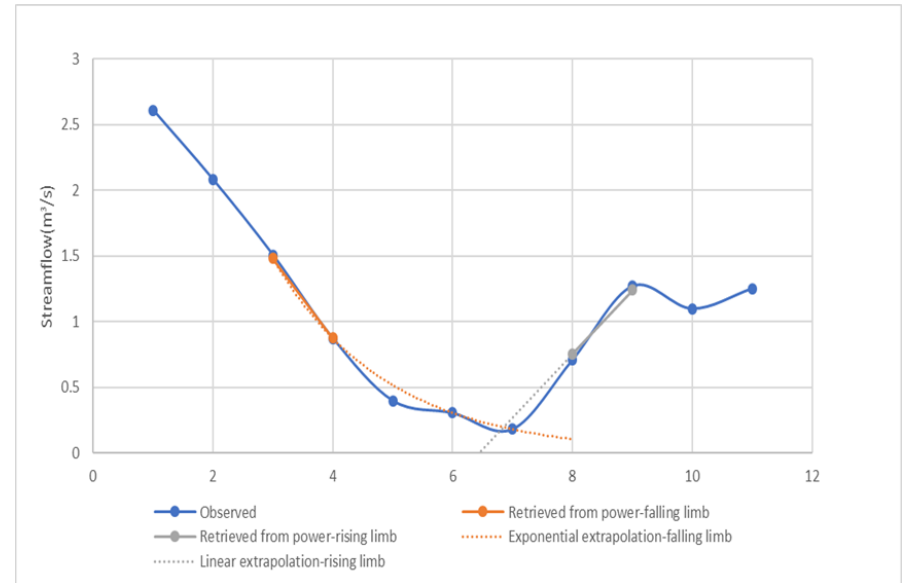
Συμπλήρωση υδρογραφήματος για υψηλές παροχές

- ❑ Η συμπλήρωση αυτή επιβάλλεται όταν $Q > Q_{max}$, δηλαδή οι στρόβιλοι λειτουργούν με τη μέγιστη ισχύ τους και η διερχόμενη παροχή είναι Q_{max} .
- ❑ Η συμπλήρωση γίνεται ξεχωριστά για τον ανοδικό και καθοδικό κλάδο με βάση τις δύο πιο κοντινές τιμές της παροχής, ήτοι τις δύο τελευταίες στον ανοδικό και τις δύο πρώτες στον καθοδικό.
- ❑ Υποθέτουμε ότι ο ανοδικός κλάδος μεταβάλλεται **γραμμικά**, ενώ ο καθοδικός ακολουθεί **εκθετική στείρευση** (μοντέλο γραμμικού ταμιευτήρα).
- ❑ Η **παροχή αιχμής** εκτιμάται ως το σημείο τομής των δύο κλάδων και γενικά δεν αναφέρεται σε ακέραιο βήμα.

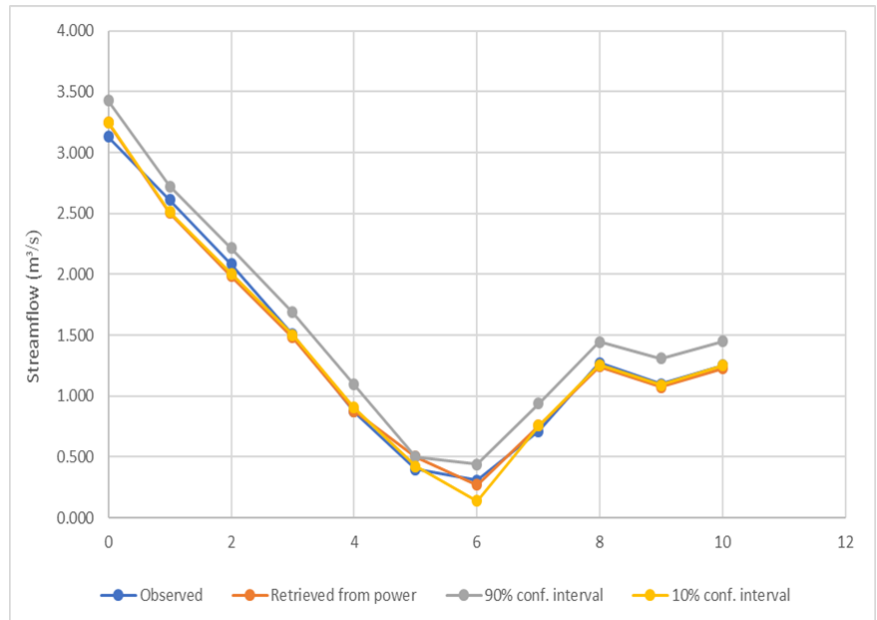
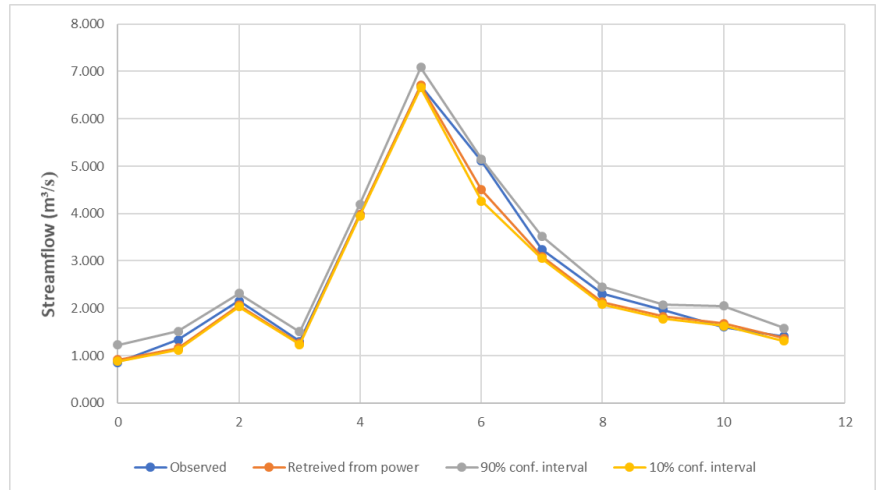
Συμπλήρωση υδρογραφήματος για χαμηλές παροχές

- ❑ Η συμπλήρωση αυτή επιβάλλεται όταν $Q < Q_{min}$, δηλαδή οι στρόβιλοι δεν λειτουργούν και η παραγόμενη ενέργεια είναι μηδενική.
- ❑ Η συμπλήρωση γίνεται υιοθετώντας τις ίδιες παραδοχές με τις υψηλές παροχές, με τη διαφορά ότι προηγείται ο καθοδικός κλάδος και έπεται ο ανοδικός.
- ❑ Και στις δύο περιπτώσεις, είναι σημαντικό να διασφαλίσουμε ότι στις μεν υψηλές ροές οι εκτιμώμενες τιμές της παροχής δεν υπολείπονται της ονομαστικής παροχής Q_{max} , ενώ στις χαμηλές δεν υπερβαίνουν την Q_{min} .

Στοχαστική προσέγγιση στην συμπλήρωση του υδρογραφήματος

- ❑ Η συμπλήρωση του υδρογραφήματος γίνεται και με στοχαστική προσέγγιση.
- ❑ Η διαδικασία είναι ίδια με τις παροχές των στροβίλων, ενδεικτικά:
  - i. Υπολογισμός σφαλμάτων και στατιστικών χαρακτηριστικών.
  - ii. Επιλογή στοχαστικού μοντέλου.
  - iii. Γέννηση συνθετικών πραγματοποιήσεων σφαλμάτων.
  - iv. Σύνθεση χρονοσειρών σφάλματος και χρονοσειράς προσομοιωμένων παροχών.
- ❑ Για κάθε σενάριο παροχών επεκτείνεται το υδρογράφημα, ώστε να δημιουργηθούν τα όρια εμπιστοσύνης.

Παράδειγμα 1: Υποθετικό μικρό υδροηλεκτρικό έργο

- ❑ Υποθετικό ΜΥΗΕ αποτελούμενο από έναν στρόβιλο με εγκατεστημένη ισχύ **10.8 MW**.
- ❑ Μέσο καθαρό ύψος πτώσης, $H_n = 260$ m.
- ❑ Ημερήσιες εισροές, δείγμα **10 ετών**.
- ❑ Δύο στρόβιλοι, Pelton και Francis, με **παραμετρικές καμπύλες απόδοσης**.

Ευθύ
πρόβλημα

Εκτίμηση ημερήσιας
παραγωγής ενέργειας

Αντίστροφο
πρόβλημα

Εξαγωγή παροχών εισάγοντας **τεχνητά
σφάλματα** στα δεδομένα

Σφάλματα παρατηρημένης ενεργειακής παραγωγής: Εισάγονται ως τυχαίες διαταραχές στα δεδομένα ενέργειας που έχουν εξαχθεί από το ευθύ πρόβλημα (ως προσθετικός ή πολλαπλασιαστικός όρος).

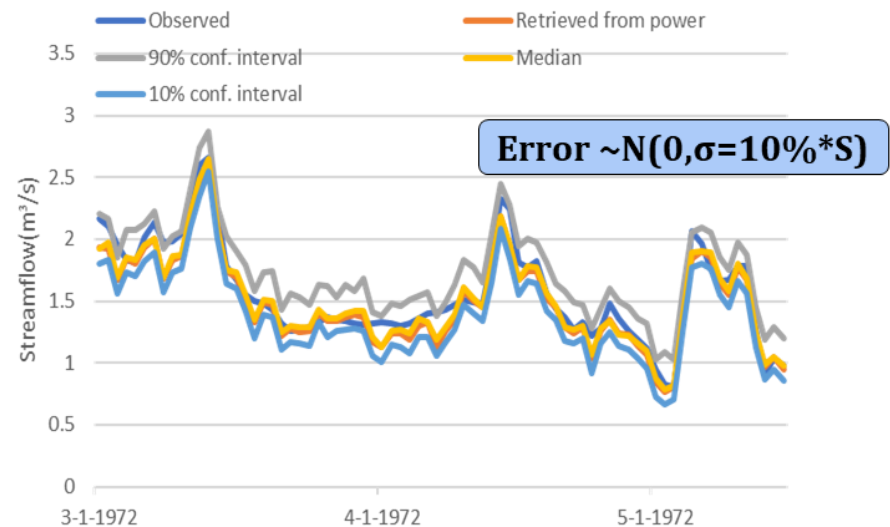
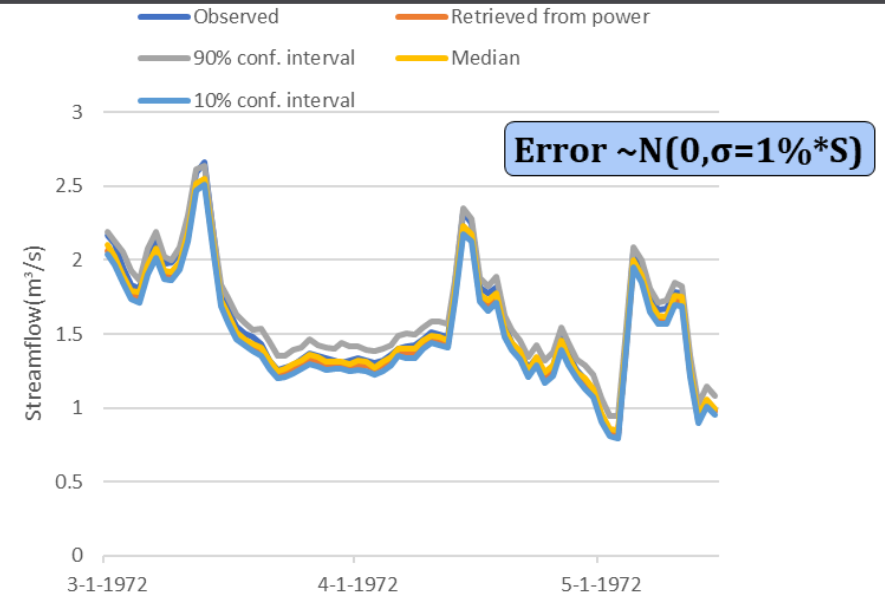
Σφάλματα στα τεχνικά χαρακτηριστικά: Παράγεται ένα σύνολο **100 τυχαίων καμπυλών απόδοσης** γύρω από την «πραγματική» του κάθε τύπου στρόβιλου.

Σφάλματα παρατηρημένης ενέργειας

Η αβέβαιη παραγωγή ενέργειας εκφράζεται με την προσθήκη στις «πραγματικές» τιμές $e_t(Q_t)$ που λαμβάνονται από τις εισροές Q_t , τον όρο σφάλματος Δe_t :

$$e_t^* = e_t(q_t) + \Delta e_t$$

- ❑ Ο όρος Δe_t διατυπώνεται στη μορφή αμερόληπτου θορύβου, είτε Κανονικού $N(0, \sigma_e)$ είτε Γάμμα με ασυμμετρία γ_e .
- ❑ Η τιμή σ_e εκφράζεται ως ποσοστό της τυπικής απόκλισης της προσομοιωμένης παραγωγής ενέργειας, 1%, 5% και 10%.
- ❑ Η αβεβαιότητα των εισροών που ανακτώνται με την αντίστροφη διαδικασία ποσοτικοποιείται με βάση τα στατιστικά χαρακτηριστικά των σφαλμάτων της παροχής.

Στατιστικά χαρακτηριστικά σφαλμάτων

Στατιστικά χαρακτηριστικά προσομοιωμένων σφαλμάτων παροχής, μετά την προσθήκη ενός κανονικού όρου σφάλματος στα πραγματικά ενεργειακά δεδομένα (μηδενική μεροληψία, τυπική απόκλιση 1, 5 και 10% της ενεργειακής τυπικής απόκλισης).

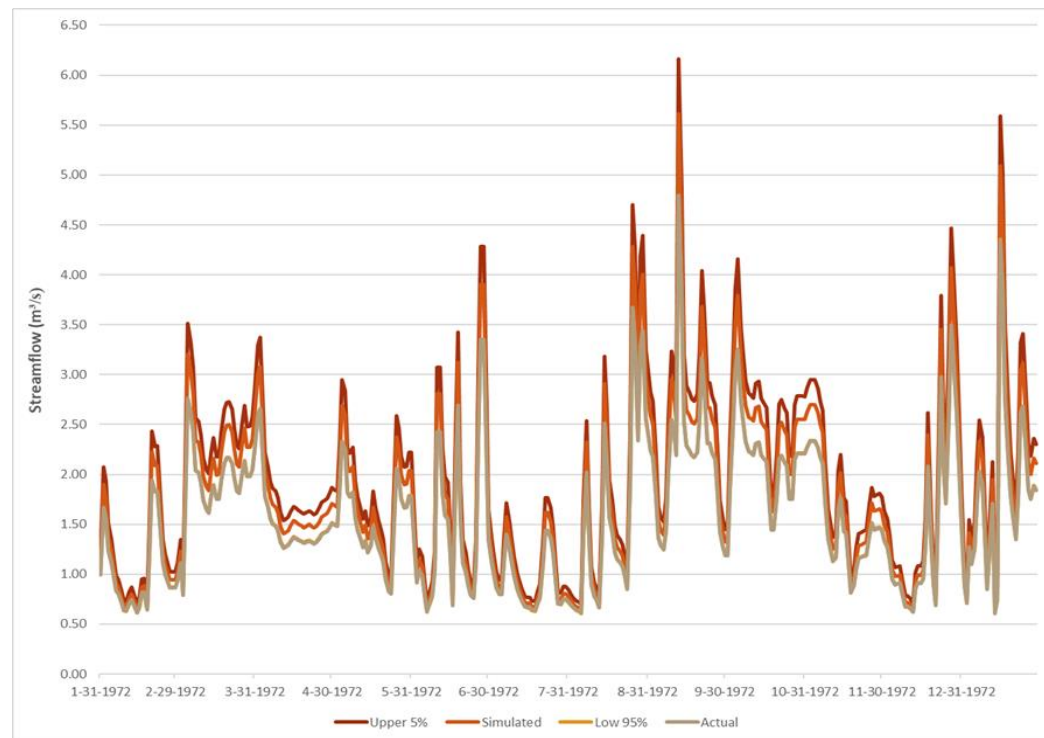
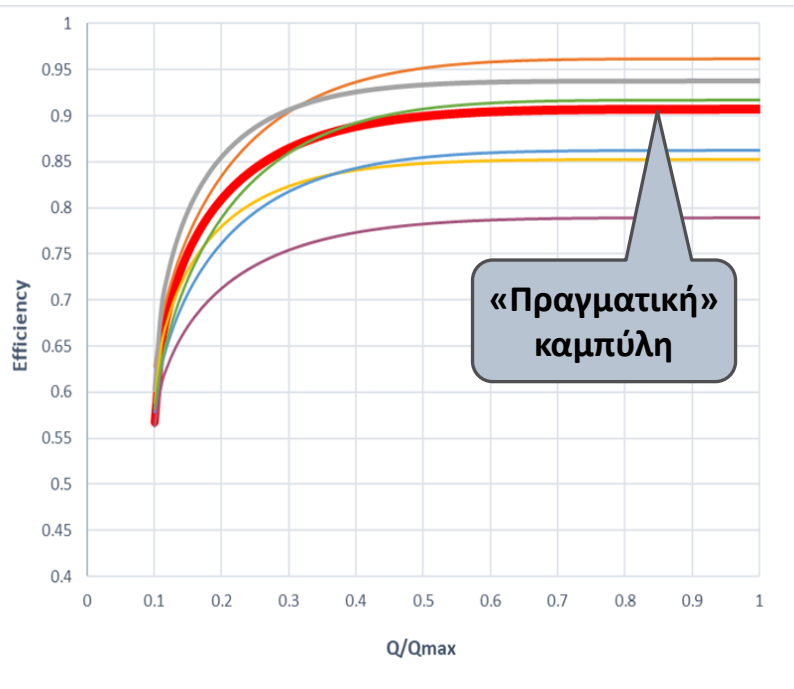
	$\sigma = 1\%$		$\sigma = 5\%$		$\sigma = 10\%$	
	PELTON	FRANCIS	PELTON	FRANCIS	PELTON	FRANCIS
Mean	0.037	-0.109	0.044	-0.115	0.049	-0.109
St. deviation	0.065	0.201	0.100	0.196	0.139	0.205
Skewness	1.411	1.212	1.968	1.225	1.154	0.921
Autocorrelation	0.619	0.768	0.243	0.736	0.125	0.672
Cross-correl.	0.777	0.312	0.398	0.947	0.310	0.900

Στατιστικά χαρακτηριστικά προσομοιωμένων σφαλμάτων παροχής, μετά την προσθήκη ενός όρου σφάλματος στα πραγματικά ενεργειακά δεδομένα (μηδενική μεροληψία, τυπική απόκλιση 1 της ενεργειακής τυπικής απόκλισης, συντελεστής ασυμμετρίας 0.3, 1, 5).

	$\gamma = 0.3$		$\gamma = 1.0$		$\gamma = 5.0$	
	PELTON	FRANCIS	PELTON	FRANCIS	PELTON	FRANCIS
Mean	0.037	-0.117	0.037	-0.116	0.036	-0.116
St. deviation	0.064	0.179	0.064	0.180	0.060	0.179
Skewness	1.442	0.674	1.174	0.683	0.573	0.680
Autocorrelation	0.600	0.794	0.633	0.795	0.723	0.796
Cross-correl.	0.773	0.968	0.780	0.968	0.862	0.968

Αβεβαιότητα καμπυλών απόδοσης στροβίλων

- ❑ **Ντετερμινιστική προσέγγιση:** Εξαγωγή παροχών, θεωρώντας έναν στρόβιλο Francis με γνωστή καμπύλη απόδοσης (δίνεται σε αναλυτική μορφή).
- ❑ **Στοχαστική προσέγγιση:** Δημιουργία 100 συνθετικών καμπυλών απόδοσης γύρω από τη γνωστή (κόκκινη γραμμή), για τυχαίες τιμές παραμέτρων, και εφαρμογή αντίστροφης προσέγγισης, για την εξαγωγή στοχαστικής χρονοσειρών παροχής στροβίλου.

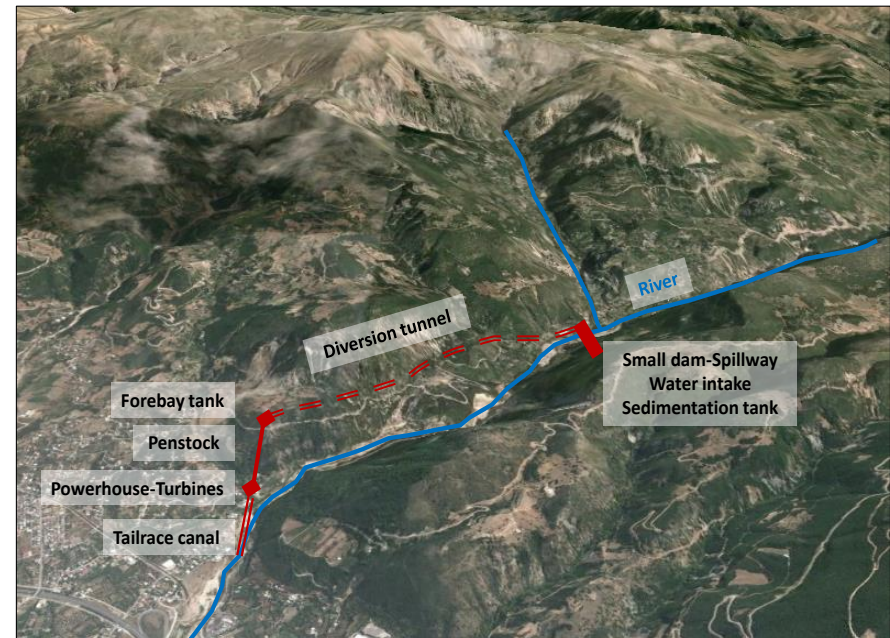
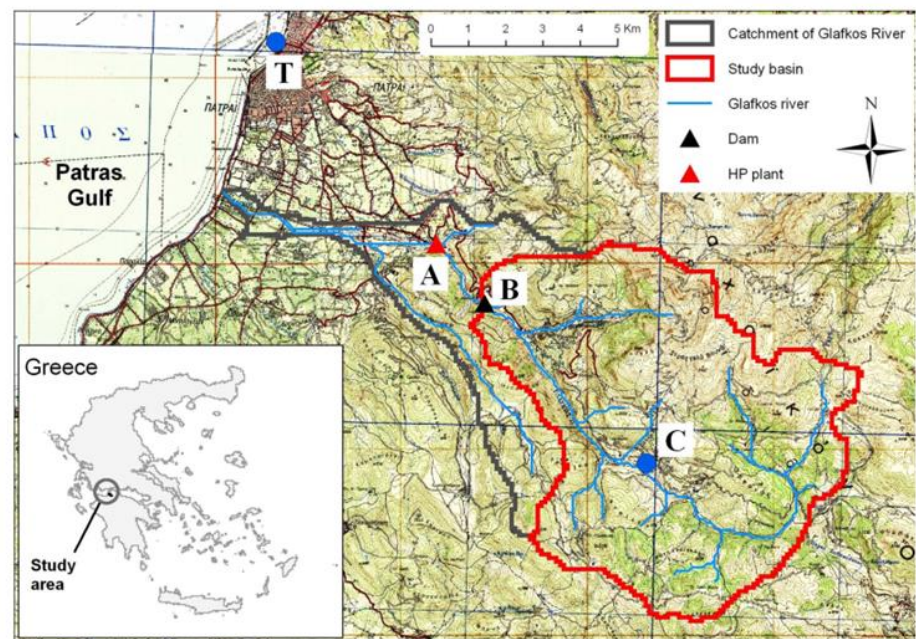
Παράδειγμα 2: ΜΥΗΕ Γλαύκου

Ο ποταμός Γλαύκος βρίσκεται στη ΒΔ Πελοπόννησο. Το ομώνυμο ΜΥΗΕ κατασκευάστηκε το 1927 (το πρώτο στην Ελλάδα) και ανακαινίστηκε πλήρως το 1997.

Πρόκειται για τυπικό ΜΥΗΕ εκτροπής (run-of-river), που περιλαμβάνει:

- Μικρό φράγμα, με μέση εισροή 39 hm^3 .
- Σήραγγα για την εκτροπή 31 hm^3 .
- Αγωγό πτώσης μήκους 308 m και διαμέτρου 0.90 m.
- Δύο στροβίλους, Francis (2.3 MW) και Pelton (1.4 MW) που εκμεταλλεύονται ύψος πτώσης 150 m.

Η μέση ετήσια παραγωγή ενέργειας των τελευταίων 20 ετών είναι **10.4 GWh**.

Η «αντίστροφη μηχανική» στον Γλαύκο

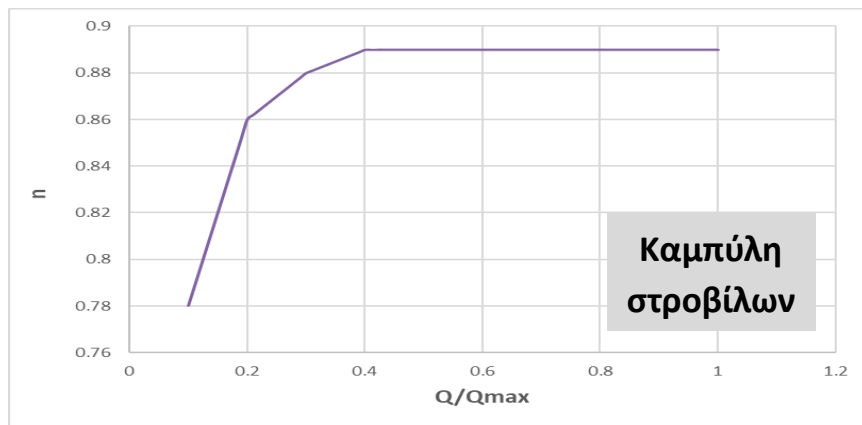

- ❑ Διαθέσιμα δεδομένα από το 2008 έως το 2018:
  - Ημερήσιος όγκος νερού που εκτρέπεται στον σταθμό παραγωγής
  - Ωριαία παραγωγή ενέργειας για κάθε στρόβιλο.
- ❑ Υπολογιστική διαδικασία (σε κώδικα **MATLAB**):
  - Εξαγωγή ωριαίων παροχών από τα δεδομένα ενέργειας και συνάθροισή τους στην ημερήσια κλίμακα.
  - Υπολογισμός σφαλμάτων μεταξύ μέσων ημερήσιων προσομοιωμένων παροχών με τις παρατηρημένες.
  - Στατιστική ανάλυση σφαλμάτων κια επιλογή στοχαστικού μοντέλου.
  - Γέννηση τυχαίων σφαλμάτων μέσω του μοντέλου AR(1).
  - Δημιουργία 100 δειγμάτων παροχής προσθέτοντας στις τιμές του μοντέλου τα τυχαία σφάλματα.
  - Εμπειρική εκτίμηση διάμεσης τιμής και ορίων εμπιστοσύνης 90%.

Παρατήρηση: Η συνάθροιση των παροχών αποτελεί επιπλέον παράγοντα αβεβαιότητας.

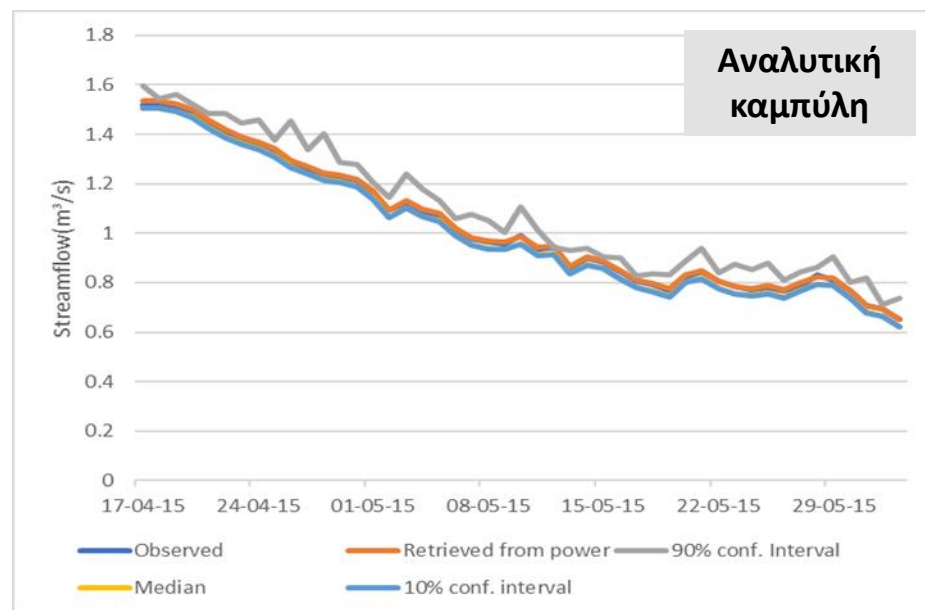
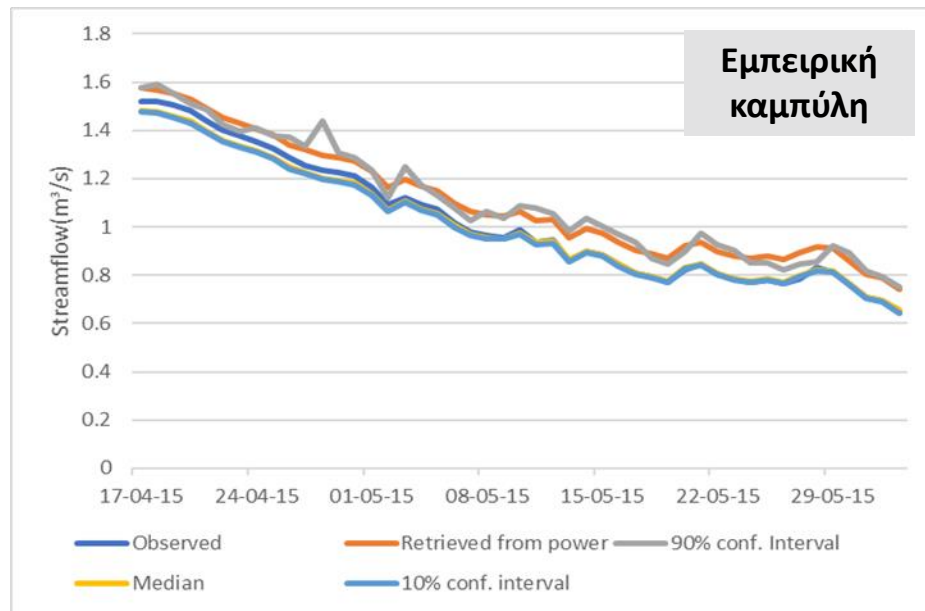
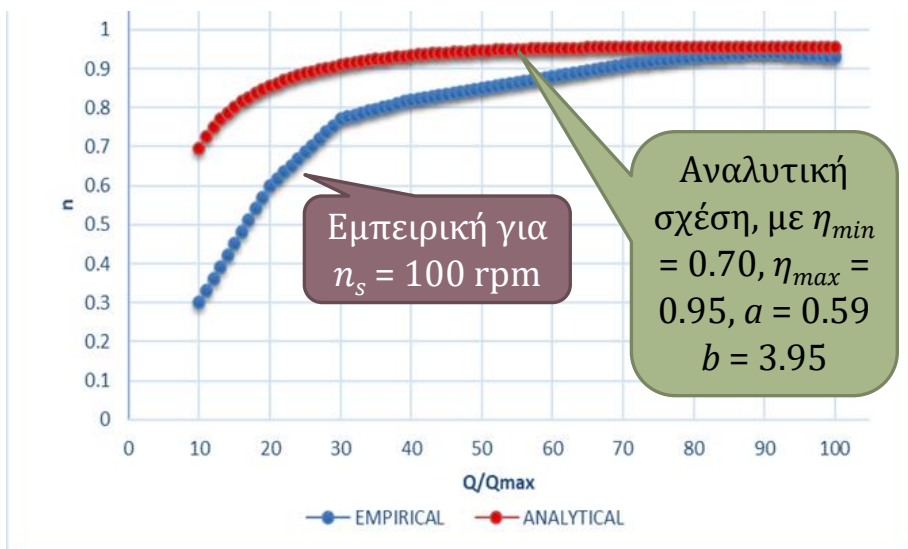
Η «αντίστροφη μηχανική» στον Γλαύκο: Pelton

- ❑ Συνεχόμενη λειτουργία 7 μηνών
- ❑ Καμπύλη απόδοσης στροβίλου
- ❑ Ωριαία δεδομένα ενέργειας

Η «αντίστροφη μηχανική» στον Γλαύκο: Francis

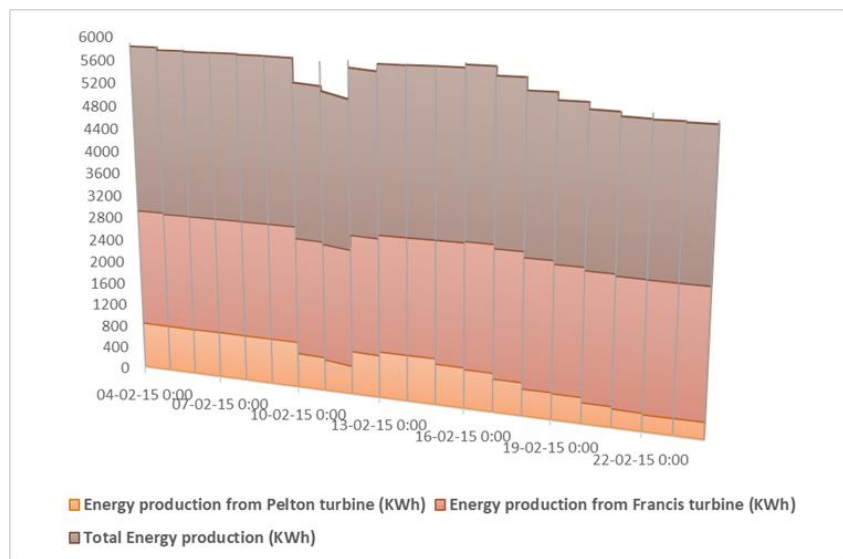
- Με την εμπειρική καμπύλη το μοντέλο υπερεκτιμά συνεχώς την παροχή, ενώ τα όρια εμπιστοσύνης αποκλίνουν σημαντικά από την αναμενόμενη περιβάλλουσα.
- Αντίθετα, η βελτιστοποιημένη καμπύλη απόδοσης αντικατοπτρίζει σωστά τη σχέση παροχής-ενέργειας.

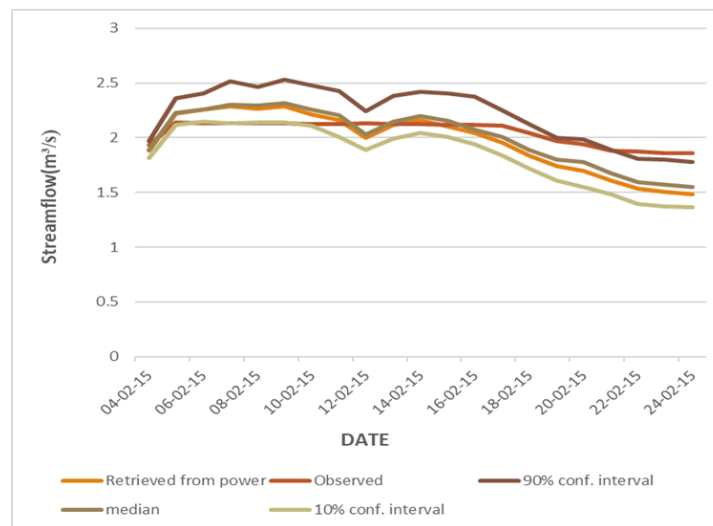
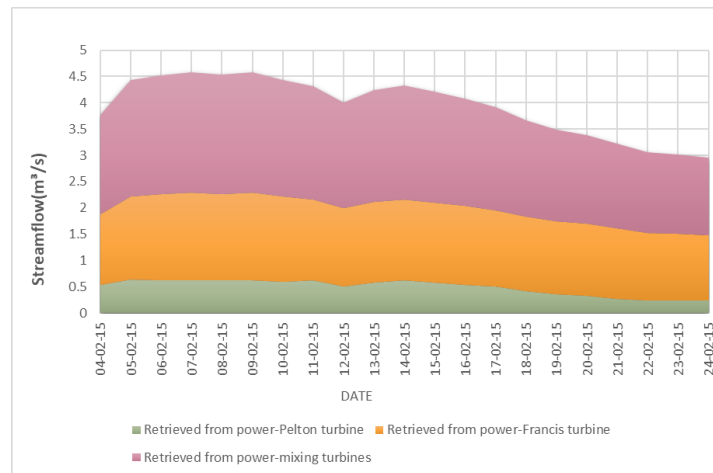

Η «αντίστροφη μηχανική» στον Γλαύκο: Μίξη στροβίλων

Ντετερμινιστική
προσέγγιση

Στοχαστική
προσέγγιση

Συμβολές εργασίας

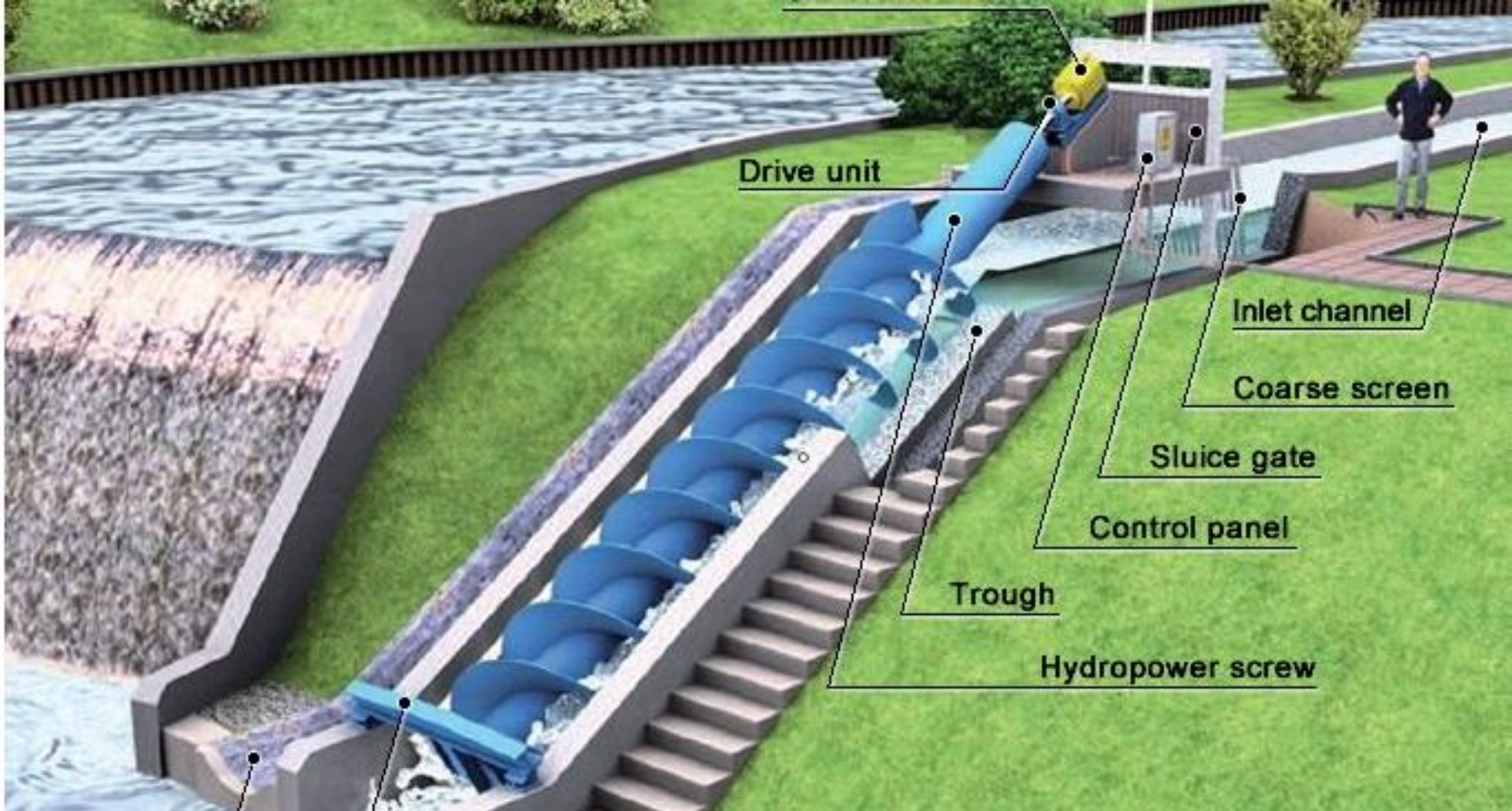

- ❑ Τυποποίηση μετασχηματισμού παροχής ποταμού σε ενέργεια που παράγεται από ΜΥΗΕ και διερεύνηση **μη γραμμικότητας** και πηγών **αβεβαιότητας**.
- ❑ Διαμόρφωση και **υπολογιστική υλοποίηση** τριών εκδοχών, ήτοι **ευθύ πρόβλημα**, **αντίστροφο πρόβλημα** και **πρόβλημα βαθμονόμησης**.
- ❑ Ανάπτυξη γενικού **στοχαστικού πλαισίου** για το αντίστροφο πρόβλημα της υδροηλεκτρικής ενέργειας, εστιάζοντας σε δύο βασικές πιθανές πηγές αβεβαιότητας:
  - ❑ παρατηρήσεις παραγόμενης ενέργειας
  - ❑ καμπύλες απόδοσης στροβίλων → αποδείχθηκε ότι αποτελούν τον πλέον καθοριστικό παράγοντα αβεβαιότητας.
- ❑ **Παραμετροποίηση σχέσης βαθμού απόδοσης – παροχής**, επιτρέποντας την εξαγωγή της βελτιστοποιημένων σχέσεων από ταυτόχρονα δεδομένα ενέργειας και παροχής.
- ❑ Ανάπτυξη **ημιπεμειρικής τεχνικής ανάκτησης του πλήρους υδρογραφήματος**, με επέκταση των παροχών που εκτιμώνται μέσω του αντίστροφου προβλήματος εκτός των ορίων λειτουργίας των στροβίλων.
- ❑ Έλεγχος πολλαπλών πτυχών της μεθοδολογίας σε **υποθετικά** και **πραγματικά** ΜΥΗΕ.

Ερευνητικές προοπτικές

- ❑ Εφαρμογή προτεινόμενου πλαισίου σε όλες τις εκδοχές του σε **πραγματικά συστήματα** με διαφορετικό υδρολογικό καθεστώς, τεχνικά χαρακτηριστικά και πηγές αβεβαιότητας.
- ❑ Μοντελοποίηση πρόσθετων στοιχείων που αποτελούν δυνητική πηγή αβεβαιότητας στα ΜΥΗΕ (π.χ. **τραχύτητα** αγωγού πτώσης).
- ❑ Διερεύνηση διαφορετικών εκφράσεων **σφαλμάτων** και **πιθανοτικών-στοχαστικών προσεγγίσεων** κατά την ανάκτηση των χρονοσειρών παροχής από δεδομένα ενέργειας.
- ❑ Έλεγχος και προσαρμογή προτεινόμενης **παραμετρικής σχέσης βαθμού απόδοσης** σε μεγάλο εύρος καμπυλών στροβίλων εμπορίου.
- ❑ Ευρύτερες προοπτικές:
  - ❑ **Σχεδιασμός ΜΥΗΕ μέσω γενικευμένης στοχαστικής προσομοίωσης** όλων των πτυχών του μετασχηματισμού ροής-ενέργειας.
  - ❑ **Βελτιστοποίηση διαχείρισης ΜΥΗΕ υπό καθεστώς αβεβαιότητας**, με έμφαση στη μίξη στροβίλων και στόχο τη μεγιστοποίηση του ολικού βαθμού απόδοσης.
  - ❑ **Προγραμματισμός ενεργειακής παραγωγής** συνδυάζοντας το αντίστροφο πρόβλημα για την εξαγωγή των παροχών, τεχνικές πρόγνωσης της παροχής, και το ευθύ πρόβλημα για την **πρόγνωση της ενέργειας υπό αβεβαιότητα**.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ